

NOTAT

Til: Danmarks Fiskeriundersøgelser
Afdeling for Ferskvandsfiskeri
Vejløvej 39
8600 Silkeborg

Fra: Slagelse Kommune, Teknisk Forvaltning
Rådhuspladsen 11
4200 Slagelse

Dato: 22. marts 2006

Emne: • Ansøgning om tilskud til restaurering af Vesterlose Å

Indledning

Slagelse Kommune er gennem Vestsjællands Amts regionplan forpligtet til at forbedre vandløbskvaliteten i kommunens vandløb med henblik på at leve op til de fastlagte målsætninger. Desuden er der nu i Miljømålsloven fastsat en tidsfrist for opfyldelse af målsætningerne i vandløbene til år 2015.

I den forbindelse ønsker Slagelse Kommune at forbedre de fysiske forhold i det kommunale vandløb Vesterlose Å ved at udføre en række restaureringstiltag på udvalgte strækninger af vandløbet, idet sådanne tiltag kan medvirke til at vandløbets tilstand forbedres og målsætningen dermed kan opfyldes.

Slagelse Kommune har i 2005 udført forskellige restaureringstiltag på den nedre del af Vesterlose Å (fra ca. st. 6200 til udløbet i Skovse-Gudum Å), herunder udskiftning af bundsediment, udlægning af gydegrus samt store sten og etablering af 2 sandfang.

Baggrund

Vesterlose Å er en del af Tude Å-systemet og er optaget som offentligt vandløb i Slagelse Kommune. Vandløbet er et tilløb til Skovse-Gudum Å, der er B₁-målsat. Vesterlose Å er stærkt reguleret og faldet er generelt relativt ringe. Vandløbets fysiske forhold er ikke særligt varierende idet vandløbet er præget af ensartede strøm- og bundforhold.

Vesterlose Å er i henhold til Vestsjællands Amts regionplan målsat som B₃, Karpefiskevand og kravet til Faunaklasse er sat til 4.

Vestsjællands Amt har 5 faunastationer i Vesterlose Å. På faunastationen ved Ravnekilde Bakke, der ligger umiddelbart inden udløbet i Skovse-Gudum Å, er Vesterlose Å ved de udførte målinger i 1999-2005 blevet bedømt til faunaklasse 4.

På de fire stationer der ligger opstrøms i vandløbet (Bro S for Toftegård, S for Vesterlosegård, Saksbroholm, Ollerup Bro) har bedømmelsen af Vesterlose Å svinget mellem DVFI 3 og 4, dog med en generelt stigende tendens. Vesterlose Å opfylder således ikke som helhed de krav til faunaklasse der er fastsat i henhold til Vestsjællands Amts regionplan.

I henhold til Vesterlose Å's målsætning skal fiskebestanden være varieret og bestå af mindst 3 arter, hvori der ikke må medregnes hundestejler. Findes der en ørredbestand vil det, uanset der ikke er andre arter, gøre at bestanden er tilfredsstillende.

Ved den seneste elbefiskning i 2004 blev fiskebestanden bedømt til at være tilfredsstillende på den station, der ligger umiddelbart inden udløbet i Skovse-Gudum Å, idet der her blev fanget ørred, bæklampret og ål. På de 2 opstrøms stationer var fiskebestanden ikke tilfredsstillende.

Vestermose Å er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er desuden omfattet af Sø og Å-beskyttelseslinien fra st. 4643 til udløbet (st. 8042).

Slagelse Kommune har i 2006 udvalgt flere strækninger af Vestermose Å, hvor de fysiske forhold kan forbedres. Fælles for de udvalgte strækninger er, at vandløbet her har en forholdsvis god variation og rimelige faldforhold, og det er hensigten at projekterne skal bidrage til at Vestermose Å kan opfylde målsætningen – både med hensyn til faunaklasse samt med hensyn til fiskebestanden.

Nedenstående projekter indeholder forslag til en række tiltag i og omkring Vestermose Å – herunder udskiftning af bundmateriale, udlægning af større sten, etablering af sandfang, gydebaner samt skyggegivende beplantning – tiltag, der samlet set forventes at skabe en væsentligt forbedring af forholdene i vandløbet samt skabe en mere varieret natur.

Tidsplan

Reguleringsprojektet sendes i høring i midten af maj 2006. Det praktiske arbejde forventes at blive påbegyndt umiddelbart efter høringsperiodens udløb (4 uger) efter indarbejdelse af eventuelle tilretninger.

Restaureringstiltag for Vestermose Å

Det udarbejdede projekt for Vestermose Å indeholder forslag om følgende tiltag:

Etablering af sandfang

Vestermose Å er specielt nedstrøms tilløbet af det rørlagte vandløb Kirkerenden præget af sandtransport. Sandvandringen medfører, at de nedstrøms beliggende strækninger overlejres med sandskorn. Dette er et problem i forbindelse med gydepladser, og generelt vil levevilkårene forringes for bunddyrene når der forekommer sandvandring.

For at undgå unødigt sandtransport specielt fra Kirkerenden foreslås det derfor, at etablere et sandfang i Vestermose Å st. 3940, umiddelbart nedstrøms udløbet af Kirkerenden. Sandfanget sikres i ind og udløb med større sten.

Udlagt stenmængde: ca. 3 m³

Opgravet mængde: ca. 40 - 50 m³.

Anlægspris (excl. moms): 17.400 kr.

Tilførsel af grus/stenbund samt udlægning af større sten

Flere strækninger af Vestermose Å er kendetegnet ved et udrettet og relativt kedeligt forløb med forholdsvis lav, meget ensartet vandhastighed og bundforhold.

I projektet anbefales det derfor at udlægge større sten på følgende strækninger (st. 2554-2830 samt st. 3650-4300) for at skabe variation i strømforholdene samt for at skabe en mæanderende strømrrende. Udlægning af større sten vil desuden sikre en mere selvrensende strømrrende, samt i sig med at antallet af biologiske nicher øges og iltindholdet i vandet forbedres.

De større sten skal placeres i mindre dynger ved skiftevis den ene og den anden brink, og må ikke give problemer for vandløbets vandføringsevne ved store afstrømninger.

Udlægning af sten sker kun såfremt der ifølge opmålinger er plads i forhold til regulativet.

Samtidig med udlægningen af sten udlægges der (gyde)grus og småsten på strækningerne. Dette gøres for at tilføre mere af denne substrattype til strækningen, således at forholdene for bundfaunaen kan forbedres. Der afgraves evt. bundmateriale således at der kan udlægges et (gyde)gruslag på ca. 30 cm for at sikre at den fremtidige bundkote svarer til den regulativmæssige bundkote. Dette sikres ved kontrolmålinger i forbindelse med udlægningen af stenmaterialet.

Udlagt stenmængde: ca. 8 m³

Udlagt mængde gydegrus/småsten: ca. 100 m³.

Anlægspris (excl moms): ca. 58.200,- kr.

Udlægning af større sten

Mange strækninger af Vestermose Å er kendetegnet ved et udrettet og kedeligt forløb med forholdsvis lav, meget ensartet vandhastighed.

I projektet anbefales det derfor at udlægge større sten på følgende strækninger (ca. st. 4350-4650, st. 5456-6000 samt st. 6200-6564) for at skabe variation i strømforholdene samt for at skabe en mæanderende strømrende. Udlægning af større sten vil desuden sikre en mere selvrensende strømrende, samtidig med at antallet af biologiske nicher øges og iltindholdet i vandet forbedres.

De større sten (ø20-30 cm) skal placeres i mindre dynger ved skiftevis den ene og den anden brink, og må ikke give problemer for vandløbets vandføringsevne ved store afstrømninger.

Udlægning af sten sker kun såfremt der ifølge opmålinger er plads i forhold til regulativet, hvilket sikres ved kontrolmålinger i forbindelse med udlægningen af stenmaterialet.

Udlagt stenmængde: 20 m³

Anlægspris (excl. moms): 26.500,-kr.

Etablering af gydebanker

På strækningerne fra st. 6000-6215 samt fra st. 6564-6650 er den fysiske variation generelt høj og faldforholdene er relativt gode, bunden er fast og stenet, men der findes dog ikke nogen egentlige gydebanker.

Derfor foreslås det, at der udlægges gydegrus på ca. 6 steder fordelt på ovenstående to strækninger. Gydebankerne anlægges i ca. 15 meters længde. Der afgraves evt. bundmateriale således at der kan udlægges et gydegruslag på ca. 30 cm og samtidig med at den fremtidige bundkote svarer til den regulativmæssige bundkote.

Udlagt mængde gydegrus: ca. 25 m³.

Anlægspris: (excl moms) 33.075,- kr.

Skyggegivende beplantning

På strækningen fra ca. st. 5456-6000 er Vestermose Å temmelig lysåbent. Skyggegivende vegetation, f.eks. buske og træer tæt ved vandløbet, vil bidrage positivt til vandløbets tilstand af flere grunde. Først og fremmest betyder skyggen og rødder, der vokser ned i vandløbet, at der dannes flere skjulesteder for vandløbets fisk. Desuden begrænses væksten af grøde og sumpvegetation i vandløbet, navnlig hvad angår uønskede arter som pindsvineknop, tagrør og rød hestehov. Endelig holdes temperaturen lavere i et skygget vandløb, hvilket fremmer organismer, som kræver gode iltforhold.

I projektet foreslås det derfor, at der sættes skyggegivende beplantning. Af arter foreslås rødél og ask på vandløbets skråningsanlæg. Plantningen foretages som skribbe plantning. Inden for 2-meter-bræmmen foreslås arter som slåen, tjørn, hassel, skovæble, hunderose og alm. røn. Her foretages plantningen med planteplade, plantepind og planterør.

Artsvalget kan fastlægges / suppleres efter eventuelle ønsker fra lodsejere.

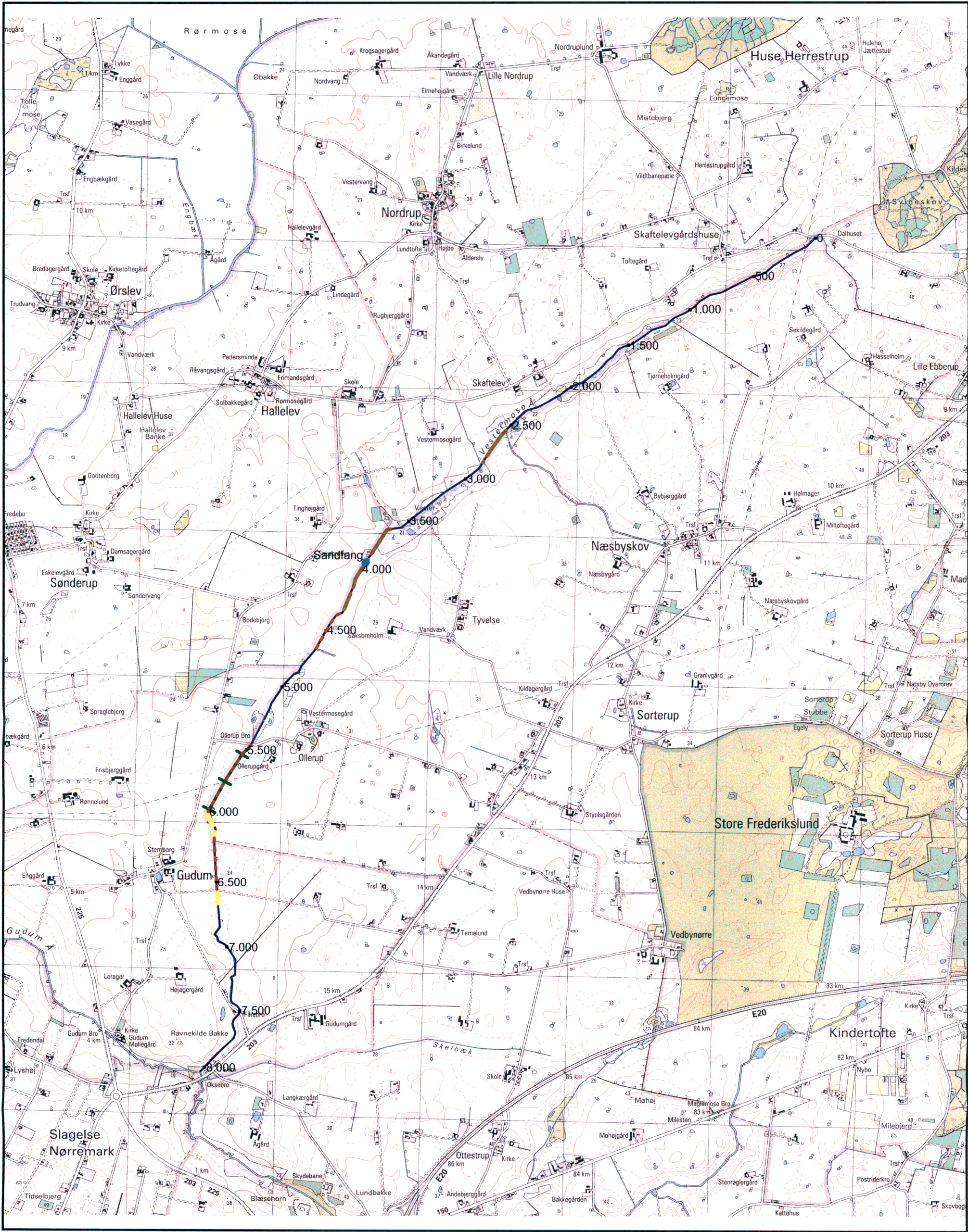
Hvor det i høringsperioden viser sig, at enkelte lodsejere er meget imod, vil der ikke blive plantet i den pågældende 2-meter-bræmme.

Antal planter: ca. 350 stk. heraf plantes 250 stk rødél og ask resten fordeles på ovennævnte arter.

Anlægspris: ca. (excl moms) 11.250,- kr.

Sammenfatning og forventede udgifter:

Tiltag, Vestermose Å	Strækning (m)	Antal	Pris (kr) excl moms
Sandfang		1	17.400
Udlægning af større sten samt sten/grus	650		58.200
Udlægning af større sten	1208		26.350
Etablering af gydebanker	90	6	33.075
Skyggegivende beplantning	544		11.250
I alt ca. (kr. excl. moms)			146.275

Signaturforklaring

- Sandfang
- Store sten
- Gydebanker
- Bundudskiftning
- Beplantning

Sag:
Vestermose Å, Restaurering 2006

Emne:
Oversigtskort over vandløbet

Sag nr.:
362 06 011

Målforhold:
1:25.000

Kotesystem

Dato	Sagsansvarlig	Projekteret	Tegnet	Kontrol	Godkendt	Tegn. nr.	Rev.
24.03.06	IKJ	IKJ	IKJ	FS		01	01

Grundmateriale © Kort- og Matrikelstyrelsen
reproduceret i henhold til tilladelse G14-98"

HEDESELSKABET

Miljø- og
Energi as
Afd. for Natur
og plan
Ringstedvej 20
4000 Roskilde

Telefon 46 30 03 10
Telefax 46 30 03 11
me-ros@hedeelskabet.dk